

РЕЦЕНЗИЯ

**по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор”
по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност
„Организация и управление на производството (лидерство на
маркетинга)“**

1. Обща информация

Изготвил рецензията: проф. д-р Евгени Петров Станимиров, научна специалност „Маркетинг”, ръководител катедра „Маркетинг”, зам.-ректор „Учебна дейност и акредитация“ – Икономически университет-Варна.

Основание за представяне на рецензията: участие в състав на Научно жури със заповед № 676/16.03.2018 г. на зам.-ректора по НИД на УНСС-София.

2. Данни за конкурса

Конкурсът за академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Организация и управление на производството (лидерство на маркетинга)“ е обявен в ДВ бр. 7/19.01.2018 г. от УНСС – София за нуждите на катедра „Индуриален бизнес“.

3. Кандидат по конкурса

Доц. д-р Николай Христов Щерев е единственият кандидат по конкурса.

От 2007 г. Николай Щерев е придобил ОНС „доктор по икономика“ с шифър 05.02.18 „Икономика и управление (по отрасли)“, а от 2010 г. заема академичната длъжност „доцент“ в УНСС-София. Към настоящия момент е ръководител на катедра „Индуриален бизнес“ в УНСС-София, управител на „ЛИДЕР Консултинг БГ“ ЕООД и директор на „ЦПО ЛИДЕР“ към „Консултантска компания ЛИДЕР“ ЕООД.

Общият трудов стаж на доц. Щерев в УНСС е 17 г. В рамките на този стаж кандидатът по конкурса е заемал различни длъжности: зам.-ръководител

катедра, член на Съвета по качество, научен секретар на катедра „Индустириален бизнес“.

Кандидатът по конкурса е член на клъстер: IHLET Tisza Valley Regional Cluster, както и на Асоциацията на преподавателите по икономика и управление на индустрията.

Доц. Щерев е член на екипа при разработване на Стратегия за ренесанс на българската индустрия (2015) и на Енергийна стратегия на Р България (2017). Експерт е към 2 от постоянните комисии и 1 временна комисия към Народно събрание, както и член на междуведомствена комисия към Министъра по енергетиката и на комисията по студентските стипендии към МОН.

4. Научноизследователска дейност (вкл. количествена и съдържателна характеристика на представените научни трудове)

Доц. д-р Николай Щерев е ръководил / ръководи шест докторанти, двама от които са защитили дисертационни трудове.

Участвал е като член на проектния екип и технически експерт в 13 бизнес проекти, а като ръководител/член на проектния екип и технически експерт - в над 15 международни, национални и университетски изследователски проекти. Член е на 5 научно експерти комисии към ЕК, финансирани по програма COST.

По критерия „Ръководство на научноизследователски, образователни, научно-приложни и бизнес проекти“, кандидатът надхвърля минималните изисквания на УНСС със 7 пъти (140 точки при минимално изискуеми 20), а по критерия „Участия в научноизследователски, образователни, научно-приложни и бизнес проекти“ доц. Щерев надхвърля минималните изисквания на УНСС с 33,5 пъти (335 точки при минимално изискуеми 10),

Регистрирани са 40 участия на конференции в страната и в чужбина, както и включване в 19 научни журита в страната.

За участие в конкурса за академичната длъжност „професор“ доц. д-р Николай Щерев е представил 82 научни публикации - обект на настоящия конкурс. Структурата на научните трудове на кандидата е както следва:

- Доклади – 40 бр., от които 20 бр. от участия в конференции в страната и 20 бр. от участия в конференции, организирани от международни организации;
- Монографии – 11 бр., от които 3 бр. са самостоятелни, като една от монографиите е на английски език;
- Студии – 3 бр., от които една самостоятелна и две в съавторство;
- Научни статии, публикувани в списания, индексирани в Thomson Reuters / Scopus – 4 бр., от които 1 самостоятелна статия;
- Научни статии в специализирани индексирани научни списания – 15 бр., от които 2 бр. са самостоятелни;
- Научни статии в специализирани научни списания с редколегия – 9 бр., от които 6 бр. са самостоятелни и 3 бр. са на английски език.

Представена е справка за цитиранията, от която се вижда, че са открити 40 бр. позовавания на източници, които са публикувани от доц. Щерев или той участва като съавтор.

Броят на представените публикации показват отлична публикационна дейност. Ориентацията към изследвания и публикации в авторски колективи създава предпоставки за интегриране на усилията и експертния потенциал на повече специалисти, особено по проблеми с мултидисциплинарен характер.

По обем, структура и съдържание научната продукция на кандидата отговаря на профила на обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“.

Представеният основен монографичен труд „Лидерство на маркетинга“ третира въпросите за управление чрез маркетинг, както и условията и ограниченията за пазарната ориентация на компаниите. Авторът сполучливо разкрива същността и практическите ограничения на управлението и

организацията на маркетинга, като прилага системен подход за тяхното изясняване. В монографията са дефинирани основни опорни точки на разбирането за пазарно управление.

Основната теза на автора се свежда до това, че без подходяща маркетингова политика, основана на възприемане на лидерството на маркетинга, фирмите трудно могат да се справят с предизвикателствата на пазара. Един от основните изводи на доц. Щерев е, че независимо от безспорните доказателства за ползите от прилагане на подхода за управление чрез лидерство на маркетинга, този управленски подход все още не е масово използван в практиката. Сред основните причини, които авторът извежда за това са: функционално раздробяване на управлението, високи бариери пред работа при пазарни условия, недоверие към ръководството и/или неподходящ предишен опит на мениджърите и др. Авторът прави критичен анализ на приложните аспекти на маркетинговото управление, като поставя редица стратегически въпроси, свързани с лидерството в маркетинга, практическото му приложение от компаниите, както и използването му в условия на криза.

Доц. Щерев лансира тезата за използването на приложни маркетингови модели, доколкото последните могат да оптимизират маркетинговите резултати, като за целта се търси отговор на ключовите за лидерство на маркетинга въпроси, свързани с: особеностите на управлението чрез маркетинг; Практическа реализация на идеята за управление на фирмите чрез лидерство на маркетинга; идентифициране и елиминирание на лимитиращите фактори при използване на коментираната концепция в реална бизнес среда.

5. Количествена и качествена оценка на учебно-преподавателската работа

Доц. д-р Николай Щерев е утвърден преподавател по Икономика на предприятието, Управление на маркетинга, Маркетингови изследвания и др.

За периода от 2010-2011 г. кандидатът има отработени 6442 часа от които: в ОКС „бакалавър“ - 3001 часа аудиторна заетост и 1084 часа на английски език; в ОКС „магистър“ – 2357 часа. Тези данни са атестат за изключително активна работа със студентите.

По обявения конкурс има необходимата педагогическа осигуреност с дисциплини. От 2012 г. до момента доц. Щерев има разработени 15 лекционни курсове в ОКС „бакалавър“ и 7 лекционни курсове в ОКС „магистър“. Изнасяни са лекции по 5 учебни курсове в чуждестранни ВУ и 4 курса на чужд език в УНСС. Кандидатът има самостоятелен учебник и участие в учебник по Икономика на предприятието (самостоятелният учебник е на английски език).

За периода от 2009 г. до момента доц. Щерев е провел 5 краткосрочни специализации във Великобритания, Италия и Норвегия в областите: индустриална динамика, социални бизнес мрежи и математически модели, които допринасят за развитие на конкретни знания и умения, които се използват в процеса на преподаване и в научноизследователската дейност.

Представените факти по конкурса показват, че са спазени задължителните изисквания на чл. 29 от ЗРАСРБ, т.е. (1) кандидатът по конкурса притежава ОНС „доктор“; (2) заемал е академичната длъжност „доцент“ за период многократно надхвърлящ изискуемия минимален срок от 2 години; (3) представен е публикуван монографичен труд; (4) представени и декларирани са множество други научноизследователски трудове.

6. Приноси на кандидата

В представените за рецензиране публикации могат да бъдат идентифицирани научни, методически и практико-приложни резултати с приносен характер. Тематиката на научните трудове демонстрира научните търсения на автора, които могат да бъдат сведени до следните направления: устойчивост и устойчиво развитие на бизнес организациите; продуктова и

маркетингова конкурентоспособност; индустриална динамика и индустриален растеж; национални политики, стратегии и мерки, насочени към бизнеса; антикризисно управление на бизнес организациите.

Представените научни трудове дават ясни сигнали за способността на автора им да интегрира различни подходи и модели, да анализира съставляващите ги компоненти, системно да обвързва причини, следствия, фактори, процеси и резултати. Това допринася за демонстриране на *системния подход* към изследваната материя и в този смисъл има както научна, така и практико-приложна стойност. Прилагайки този подход се използва иконометричен инструментариум, което позволява по-висока степен на обективизация на резултатите.

Сред по-съществените приноси могат да се посочат следните:

Първо. В представените за рецензиране публикации се откроява ясно изразен афинитет на автора към прилагане на системния подход в опит за осмисляне на връзките и зависимостите между изследваните обекти на равнище: „национална икономика“, „сектор“ и „организация“.

Второ. След систематизация и критичен анализ на голям обем теоретични постановки в сферата на: стратегическо и оперативно управление, пазарно поведение и пазарна ориентация на бизнес организациите, пазарна динамика, лидерство на маркетинга и конкурентоспособност (на различни равнища), авторът е достигнал до по-високо равнище на теоретични обобщения и моделиране на посочените процеси.

Трето. Авторът е аргументирал с подходящи научни средства и е апробирал чрез статистическа и иконометрична проверка множество методически схеми и модели, свързани с: лидерство на маркетинга в бизнес организациите, продуктовата конкурентоспособност на бизнес организациите, индустриалната динамика и индустриален растеж, техническа експертиза на отделни сектори, модел и механизъм за създаване и развитие на високо-технологични фирми.

7. Препоръки

Представените до момента факти подкрепят тезата за професионалната компетентност на доц. д-р Николай Щерев. Предвид сериозния изследователски, преподавателски и експертен опит на колегата е препоръчително да се включи като член на редакционни колегии в страната и чужбина.

Като колегиална препоръка бих посочил, че в основния монографичен труд за участие в конкурса, както и в други публикации, се използва словосъчетанието "маркетингова функция". Според мен е необходимо да се разсъждава в посока „процеси, свързани с маркетинга“, доколкото на база на процесната структура в управлението може да се реализира на практика идеята за „лидерство в маркетинга“.

Естествено е при научна дискусия на маркетингови проблеми с такъв обхват да се открият някои несъответствия с лансирани авторски тези, напр.:

1. „Маркетингът чрез своите лидерски позиции в управлението съдейства не само да се постигне висока конкурентоспособност, но и дава възможност да се надхвърли моментното равнище на пазарния потенциал чрез партньорски взаимоотношения на сътрудничество с клиенти, контрагенти и конкуренти“. Лично аз не съм убеден, че може да се надхвърли пазарния потенциал. В случай, че се надхвърли, това означава, че не е бил определен коректно, доколкото пазарният потенциал се дефинира като максимално възможното количество продукт, който може да се реализира при оптимални условия.

2. „В теорията като „добра управленска практика“ се дефинира тази, която позволява на бизнес организацията да достигне и устойчиво да подобрява равнището на изпълнение на своите основни и спомагателни дейности като посреща и дори превишава очакванията на своите собственици и мениджъри“. Тази теза също е дискуссионна, доколкото превишаването на очакванията на

мениджърите се свързва с грешки при анализа и планирането (в частност целеполагането).

8. Заключение

Констатациите, свързани с изследователската, публикационната, преподавателската и практическата дейност на доц. д-р Николай Щерев, личните му качества, както и изпълнението на множеството административни ангажименти (надлежно описани в представените документи по конкурса) показват съответствие на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в УНСС за заемане на академичната длъжност „професор“. **Това ми дава основание да изразя категорично положително отношение по представения конкурс и да предложа на уважаемите членове на научното жури да подкрепят кандидатурата на доц. д-р Николай Христов Щерев за заемане на академичната длъжност „професор“ в ПН 3.8. Икономика, научна специалност „Организация и управление на производството (лидерство на маркетинга)“.**

07.04.2018 г.

Варна

Подпис:

(проф. д-р Е. Станимиров)